

videre denne Grændse af 1 Mil til $1\frac{1}{2}$ Mil, og dernæst forbyder Regjeringen at udøve sin Bevillingsmyndighed indenfor denne Grændse, saa gaar man langt videre i denne Retning, end man gif ved Loven af 29de December 1857. Man stiller sig i saa Henseende paa et Standpunkt, som ikke stemmer med Loven af 29de December 1857, der netop satte en vis Grændse med Hensyn til Haandværk og Handel, men paa den anden Side ikke satte nogen Grændse med Hensyn til Fabrikdrift, hvilken Næringsvet. Regjeringen havde ubetinget Myndighed til at bevillige. Det forekommer mig altsaa, at man i denne Sag er paa et tilbagegaaende Standpunkt, og at man vil afvige fra Landet og Tanken i den nuværende Næringslovgivning, idet man vil gjøre en særlig Undtagelse fra Alt, hvad der iøvrigt er gjældende netop med Hensyn til Fabrikker. Nu kunde der jo gjøres det Spørgsmaal, om der maasse havde viist sig uheldige Følger af de nuværende Forhold med Hensyn til Kjøbstædernes Næring osv.; men herom er der, mig bekjendt, aldeles ikke fremkommet nogen Oplysning; paa intet Punkt er der fremkommet Klage fra Kjøbstæderne over, at der er blevet anlagt Brænderier i deres umiddelbare Nærhed. Der bestaar dog Landbrænderier indenfor den Grændse, som Udvalget har nævnt, idet der i hele Landet er 8 Landbrænderier, som ligge indenfor 1 Mil fra den nærmeste Kjøbstad. Jeg erindrer ikke noie, om der desuden er nogle indenfor $1\frac{1}{2}$ Mils Grændse fra nærmeste Kjøbstad, men indenfor en Grændse af 1 Mil er der sikkert 8 Brænderier i det Hele, og fra ingen af disse Kjøbstæder er der indløbet nogen Klage eller Besværing over, at disse Brænderier bestaa; ja, mine Herrer, jeg kan tilføie, at der, siden Næringsloven udkom, saavidt jeg erindrer, er givet 2 Koncessioner til Anlæg af Landbrænderier indenfor denne Grændse, og i begge Tilfælde var det paa Andragende fra Mænd i selve Kjøbstæderne, hvilket altsaa viser, at der i selve Kjøbstæderne forekommer Forhold, hvor det er til Kjøbstadborgernes egen Fordel, at der kan gives Tilladelse til at anlægge Brænderier indenfor denne Grændse. Men, naar nu dette er Tilfældet, saa forekommer det mig virkelig

at være en egen Sag, om man vilde gjøre et Tilbageffridt fra den nu bestaaende Tilstand og indrømme Kjøbstæderne en særlig Ret paa et Gebet, hvor de ikke tidligere have havt den, uden at der er oplyst Nogetsomhelst, der tyder paa, at de selv have følt nogen Ulempe ved den nu bestaaende Tilstand. Jeg vil haabe, at det ærede Thing vil faae Indtrykket af, at jeg aldeles ikke herigjennem vil fremdrage noget almindeligt Næringsspørgsmaal. Jeg lader det Spørgsmaal, om Loven af 29de December 1857 har truffet det Rette, og de Besværinger, som i det Hele ere fremkomne i Anledning af denne Lov, fuldstændig ude af Betragtning. Jeg tager kun det her særligt foreliggende Tilfælde, nemlig Berettigelsen til at kunne oprette en vis ganske bestemt Art af Fabrikation i en vis Nærhed af Kjøbstæderne, og jeg siger da, at det synes mig at være tydeligt, at man vilde gjøre Uret imod Landet i det Hele taget og særlig ogsaa imod Kjøbstæderne, naar man vilde forbyde Regjeringen under de givne Omstændigheder, saaledes som den hidtil har gjort, at kunne give Tilladelse til at anlægge Brænderier ogsaa indenfor denne Grændse. Jeg kan tilføie, at jeg fuldstændig maa bekræfte, hvad der er fremkommet fra flere ærede Taleres Side, nemlig at der ikke gives saa saa Kjøbstæder, hvor der slet ingen Brænderier er. I Sjælland alene er der ikke mindre end 6 Kjøbstæder — som ingenlunde høre til de mindste — hvor der ingen Brænderier er. Hvis altsaa en Mand, som boede $\frac{1}{2}$ eller en hel Mil eller ialtsald mindre end $1\frac{1}{2}$ Mil fra en af disse Kjøbstæder, fandt det stemmende med sin Interesse at oprette et Landbrænderi, saa vilde der, synes det mig, ikke være den allermindste Grund til at formene ham dette af Hensyn til Kjøbstaden, som jo aldeles ikke vilde lide Noget ved, at der oprettedes en Fabrik, som ikke kunde trives i dens Indre. Dette forekommer mig at ville være en meget urigtig Fremgangsmaade. Jeg skulde derfor tro, at det vil findes, at man ikke vil kunne følge Udvalgets Flertal i det Forslag, som det har stillet om denne Sag, uden at komme til at gjøre en virkelig Skade ialtsald for adskillige Interesser, som fortjene at staaes. Hvis det høie Thing imidlertid skulde have Betæn-